

הציון, או על קברים אחרים⁵³.
בנסיעתו חזרה, ממשיך באמירת ה'מענה לשון', עד גמירא. אם היה פנאי, היה אומר את ה'קרבנות' שלפני תפילת מנחה. בשנת האבל תשמ"ח אמר גם את פרקי המשניות של אבל (פכ"ד דכלים ופ"ז דמקוואות). אחרי כ"ב בשבט תשמ"ט, אם נותר פנאי, היה לומר גם את שיעור הרמב"ם היומי.
* במידת האפשר יש להשתדל לקרוא את הפ"נ "בין שני הציוני קודש, אצל מקום רגליהם הקדושים"⁵⁴.
הנחיות לכהנים:

53 ודלא כנהוג. מקור המנהג בדרשות מהרי"ש (רבו שלום מנישטט, רבו של מהרי"ל, אבי מנהגי אשכנז) הובא בא"ר ס"י רכז ס"ק ז, בשע"ת שם ועוד, וטעמו שם "משום כבוד המת, הראותו שהיה על קברו". בשנים האחרונות, עמד הרבי במרחק מן הקברים של הרבניות.
54 כך סיפר כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ נייע ברשימתו (בי"מ גיליון 22 עמ' 26) על מנהג אביו כ"ק אדמו"ר מהור"ש"ב נייע באהל הצמח"צ דק והמהרי"ש בליובאוויטש.

הרבי ציווה לבנות מחיצה בת עשרה טפחים סביב ציון כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ נייע.

לא הרשה לבנות גג מעל הציון, וגם הורה לכהנים שלא ישלחו יד על הציון, וגם שלא יניחו בעצמם שם את הפ"נ.

בכל פעם שהולכים ל'אוהל' נהג הרבי לעורר, שעל הכוהנים להיזהר מאוד בכניסתם וביציאתם, שלא יעברו בתוך ארבע אמות של קבר. ולכן נהגו אנ"ש והתמימים להקיף את הכוהנים, בתור מחיצה בין הכוהנים והקברים⁵⁵.

55 ימי בראשית עמ' 235. ושם מציינים למכתב, שנדפס באג"ק ח"ג עמ' שמב: "היה לי קורת רוח מזה שניהל כהנים חסידים אל הציון [ובהערת המו"ל: בעשותם מחיצה בין הכהנים ובין הקברים], אשר עלידי שזיכה את האחרים ודאי שגדול זכותו". בשנים האחרונות ניתן להשיג ע"י האהל מיתקן מיוחד האמור להיות 'מחיצה' לכל כהן בנפרד.

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
וצוקללה"ה נבג"מ ז"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תסו

ערב שבת-קודש
פרשת קורח
כ"ז בסיוון ה'תשס"ג

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

לזכות
האחים התמימים הדגולים לבית
דייטש
הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה
וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

לוח השבוע

חלו שינויים בעניין זה. באם נשאר נייר חלק מסביב לכתב הפ"נ, קורעו ומפרידו מהפ"נ, ורק אחר-כך משליך הפ"נ באוהל.

לאחר סיום קריאת הפ"נים, המשיך באמירת 'מענה לשון' עד זמור קיט, ודילג עד ה'יהי רצון' שמתחיל תיכף אחרי ה'זוהר' שם, וסיים עד אחרי 'אנא בכוח'.

לפני צאתו, מקיף (פעם אחת) את האוהל.⁴⁵ לפני צאתו נעצר, נכנס שוב לחדרו שבתוך האוהל (החדר הקטן שבו עומד וקורא את הפ"נים), והמשיך לומר 'מענה לשון' עד ה'יהי רצון' האחרון. ואחרי-כך יוצא – לא מאותו פתח שדרכו נכנס, אלא מהפתח הפנימי. כן היה נוהג תמיד שלא לצאת דרך פתח הכניסה.⁴⁶ לפני היציאה, נעמד בפתח היציאה החוצה, ואומר את ה'יהי רצון' שבסוף המענה לשון.

עד שנת תשכ"ה, לפני כניסתו לרכב, ניגש לציון הרבנית שטערנא-שרה ע"ה. משנת תשכ"ה, כשיצא מן האוהל, הלך לפני-כן לציון אימו הרבנית חנה ע"ה. משנת תשל"א, הביט גם על ציון הרבנית נחמה-דינה ע"ה, ומאז תשמ"ח גם על ציון הרבנית חיה-מושקא ע"ה. כל זה – לדקות ספורות.

לפני הכניסה למכונית, תולש עשבים ג' פעמים, וזורקם לאחוריו.⁴⁷

מעולם לא ראינו את הרבי מניח אבן על

וכפי שסיים כ"ק אדמו"ר את מאמר- החסידות הראשון שלו:⁴⁸ "ונזכה להתראות עם הרבי פה למטה, נשמה בגוף ולמטה מעשרה טפחים", והוא יגאלנו".

ביקור ביאורה

"שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, שקודם ההליכה על ציון ואוהל – נוהגים שאין אוכלים, אבל שותים"⁴⁹.

מהנהגות הרבי ביאורה

נוסע לאוהל בנעלי בד (רתשעה-באב ויוס- הכיפורים).

לפני שנכנס לאוהל, מקיש (שתי דפיקות בכל דלת) על שתי הדלתות, הדלת השנייה מהכניסה, והדלת שבחדר האוהל [חדר הפ"נים, שאינו קיים כיום] – כנוטל רשות הכניסה.⁵⁰

מיד כשנכנס, מתחיל באמירת המענה לשון. כשמגיע ל'הריני מדליק הלאמפך',⁵¹ מדליק נר.

אחרי הדלקת הנר, ממשיך במענה לשון, עד לפני זמור "לרוד אליך", ששם נכתב לקרוא את הפ"נ, ואחרי-כן מתחיל לקרוא את הפ"נים וכו'. פתקים בודדים (בעיקר מאלה שבהם היה כתוב על העדרו של מישוה. רק אחדים מאלה החזיר להיכלו) קורע ומניח על הציון הק', והורה לשורפם על אתר, ורובם ככולם מכניס בחזרה לשקית. את הקרעים היו שומרים ושורפים בערב-פסח. לאחר תשל"ח

43) ספר-המאמרים – מלוטק ח"א עמ' י. וראה יתורת מנחם – התועדויות' תשי" עמ' 201.
44) ראה ליקוטי-שיחות ח"ב עמ' 518.
45) ספר-המנהגים עמ' 96. אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ו עמ' רכב. והכוונה שמקפידים לשתות (ולא רק שאין נמנעים מכך. וזכר העירו מליקוטי-דיבורים עמ' 1354).
46) נמסרו ע"י חברי המוכיחות: הרה"ח ר' יהודה שי קרינסקי (שהסיע את הרבי לאוהל ברוב הפעמים מאז תשח"י), והרה"ח ר' בנימין שי קליין (שהסיע את הרבי לפעמים) מתוך 'כפר חב"ד', גיליון 648 עמ' 16. הוספת ותיקונים מתוך 'מנהגי מלך' עמ' 35. בשילוב הערותיו של הרה"ח ר"ל שי גרונר (שליווה את הרבי לאוהל בתמידות משנת תשי" עד תשח"י), ומאז ואילך בכל ערב ר"ה, ובאקראי בפעמים מסוימות) מתוך 'התקשרות'

47) גיליון שיג עמ' 18. בכמה מן ההנהגות אולי יש גם משום הוראה לרבים.
48) ה'טעם, מפי זקני אניש, כדי "להמשיך את הרבי" אל הנכנס.
49) עמ' 48.
50) רבים חושבים שזהו כדי שלא לזרוק את שאריות הנייר באוהל, אך הרה"ח ר"ל שי גרונר מסביר מפני שאין זה לכבוד למסור לרבי דף ריק.
51) ראה בניין הקפת הקברים במגן-אברהם, באר-היטב וכף-החיים סו"ס תקצא.
52) ראה גשר-החיים ח"א עמ' קלא שיש נוהגין בהלוויה לחזור בדרך אחרת אם אפשר, עיי"ש.
53) ראה טושוע' יו"ד סי' שנו ס"ד, ואו"ח סו"ס תקמ"ז, וני"כ. אולם שם אינא שעושים זאת אחר הקבורה.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ו בסיון ה'תשס"ג - ד' בתמוז ה'תשס"ג

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
א'	כ"ז בסיון	ה' שאר אבות הטומאות. פרק ו-ח.	ה' מלוה ולוה. פרק טו.	מ"ע צו.
ב'	כ"ח בסיון	פרק ט-יא.	פרק טז.	מ"ע צו.
ג'	כ"ט בסיון	פרק יב-יד.	פרק יז.	מ"ע קה.
ד'	ל' בסיון	פרק טז-יז.	פרק יח.	מ"ע קה.
ה'	א' בתמוז	פרק יח-כ.	פרק יט.	מ"ע צח.
ו'	ב' בתמוז	ה' טומאת אוכלין.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק כ.	מ"ע צח.
ז'	ג' בתמוז	פרק ד-ו.	פרק כא.	מ"ע צח.
ח'	ד' בתמוז	פרק ז-ט.	פרק כב.	מ"ע צח.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר		זמן וציצית ותפילין	זריחת החמה	זמן ק"ש	סוף והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
א', כ"ז בסיון	2.58	4.09	4.36	5.40	9.08	12.44	1.19	7.50.6	8.18
ב', כ"ח בסיון	2.59	4.09	4.37	5.40	9.08	12.44	1.19	7.50.7	8.18
ג', כ"ט בסיון	2.59	4.10	4.37	5.41	9.09	12.44	1.20	7.50.7	8.19
ד', ל' בסיון	3.00	4.10	4.38	5.41	9.09	12.44	1.20	7.50.7	8.19
ה', א' בתמוז	3.00	4.10	4.38	5.41	9.09	12.44	1.20	7.50.7	8.19
ו', ב' בתמוז	3.01	4.11	4.39	5.42	9.10	12.45	1.20	7.50.7	8.18
ז', ג' בתמוז	3.02	4.12	4.39	5.42	9.10	12.45	1.20	7.50.6	8.18
ח', ד' בתמוז	3.02	4.12	4.39	5.43	9.10	12.45	1.20	7.50.5	8.18

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"ח	צה"ש	דה"ח	צה"ש	דה"ח	צה"ש	דה"ח	צה"ש
קורח	7.13	8.31	7.28	8.34	7.22	8.35	7.29	8.32
חוקת	7.13	8.31	7.28	8.33	7.21	8.35	7.29	8.31

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק אייזלמן

מור"ל: מכון ליובאוויטש שיע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

עתה, כיוון "שגם בזה העולם המעשה אשתכח יתיר"³⁰ – בוודאי שהוא מנהיג את העולם כולו, ואנ"ש בפרט, ומעורר רחמים רבים וכו', כמו שהיה עד עתה, ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז.³¹ ולכן, גם השפעותיו לכל השייכים אליו מתעלות יותר ויותר. וכדי שיתקבלו בפנימיות, צריכים גם ה'כלים' של השייכים אליו להיות מזוככים יותר.³²

במשך המעט-לעת – לבקר (אלו הראויים לזה) בבתי-הכנסת ובבתי-המדרש אשר בעיר, לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק אדמו"ר, לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו, להודיע ולהסביר תקנתו³³ על-דבר לימוד הרמב"ם לכל אחד ואחת (שלושה פרקים ליום, פרק אחד ליום או ספר המצוות), ועל-דבר מבצע המצוות הכלליים שלו: מבצע אהבת-ישראל, חינוך, תורה, תפילין, מזוזה, צדקה, בית מלא ספרים – כנהג וחכמיה, נרות שבת קודש ויום-טוב, בנות האכילה ושתייה וטהרת-המשפחה, ואחדות כל בני-ישראל בכתיבת ספרי-התורה הכלליים³⁴; לעורר את בני-נו בדבר קיום שבע מצוות שלהם³⁵; ועד המבצע האחרון והעיקרי – 'עמדו הכן כולכם'³⁶, לפרסם בכל מקום את הנבואה ש"לאלתר לגאולה" וש"תיכף ומיד ממש 'הנה זה (משיח) בא'³⁷, וההשתדלות האחרונה של

כל אחד ואחת מישראל להביא את המשיח על-ידי לימוד התורה בענייני מלך המשיח ובענייני הגאולה³⁸, כדי להתחיל "לחיות" בענייני משיח וגאולה³⁹; ואף "שישו ושמחו בשמחת הגאולה"⁴⁰. אם באפשרי, לעשות כל הנ"ל מתוך התועדות.

במשך המעט-לעת – לבקר (המוכשרים לזה) במקום כינוסי הנוער החרדי – ולהשתדל, ככל האפשרי בדרכי שלום, גם במקום כינוסי הנוער שלעת-עתה אינו חרדי – ולבאר להם איך שחיבה יתירה נודעת להם תמיד מאת כ"ק אדמו"ר, לבאר להם את אשר תבע מהם והתקווה והביטחון אשר בטח בהם, אשר סוף-סוף ימלאו את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל המרץ החום והחיות שהם מסוגלות הנוער.

מובן אשר, בהתאם לתנאי המקום, ככל אתר ואתר, ימשיכו בכל הנ"ל בימים אשר אחרי יום ההילולא, ובפרט ביום השבת-קודש שלאחריו. ויהי-רצון, שתיכף ומיד⁴¹ ממש, עוד לפני ג' בתמוז, יחיש הוי"ב ביאת גואלנו, מהרה יגלה⁴², והקיצו ורגנו שוכני עפר, ונשיאנו, הוא כ"ק אדמו"ר, בעל ההילולא, בתוכם ובראשם, ישמיענו נפלאות וינהלנו בדרך העולה בית אל.

החסידים... שמבטלת את כל הגזירות וכל העניינים, ופורצת כל הגדרים, ומורידה עד כאן למטה את יאמת הוי"ב לעולם".

30) תניא, איגרת הקודש, ביאור לסי' ז"ך.

31) 'תורת-מנחם – התוועדויות' תשי"ב עמ' 16, עיי"ש.

32) ליקוטי-שיחות כרך יב עמ' 146.

33) ליקוטי-שיחות כרך כז עמ' 229, 'התוועדויות' תשד"מ ח"ג עמ' 1622, ובכ"מ.

34) ליקוטי-שיחות כרך כ עמ' 579, 428 ובמקומות רבים.

35) ליקוטי-שיחות כרך כז עמ' 132, חידושים וביאורים בש"ס חלק ב סי' ח.

36) ספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 122. וראה שם עמ' 257. וידועה הפנייה: "ישו כל אשר ביכולתכם – עניינים שהם באופן דאורות דתוהו, אבל, בכלים דתיקון" (ספר-השיחות תנשי"א ח"ב עמ' 474); "עלידי שהוא מסביר את ענייני של משיח, כמבואר בתורה שבכתב וכתורה שבעל-פה, באופן המתקבל אצל כל אחד ואחד לפי שכלו והבנתו, כולל

אצל בעל ההילולא, האהבה לכל יהודי הייתה בגילוי

אצל כל אחד ואחד מישראל יש "נר הוי"ב נשמת אדם", אולם יש הממתינים עד שיבואו ויציתו אצלם את ה'נר' □ זוהי עבודתם של רועי ישראל, רבותינו נשיאנו – להדליק את ה'נר' שבכל יהודי □ אצל נשיא חב"ד, ובמיוחד אצל בעל ההילולא, נעשה הדבר באופן של אור, בקירוב ובדרכי נועם □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

שהאור ייכנס מבחוץ אל הבית, אלא להיפך, שמבית-המקדש יצאה אורה לכל העולם, שזוהי הכוונה דבית-המקדש. מי פעל את האורה – הנרות, שהם נשמות ישראל.

אף-על-פי שישנם סוגים שונים בכני ישראל, וכל יהודי צריך לעבוד את ה' עם הכשרונות שלו, שהרי "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוניי", הוא והכשרונות שיש לו, נבראו כדי לעבוד את ה' עם כשרונות אלו, אבל הצד השווה שבהם, שהם כולם נרות, הם מאירים.

החילוק אינו אלא בהגישה לעבודה. אצל אלו העבודה היא בקו החסד, מתאים לכשרונות וחושם שלהם, ואצל אלו העבודה היא בקו הגבורה. בענייני חומרות ובלבוש של דינים, מתאים לחושם שלהם. אבל אין זה אלא

א. בהנבואה שראה הנביא את המנורה שהיתה במשכן ובית-המקדש – כתיב¹ "ראיתי והנה מנורת זהב כולה"², דקאי על כנסת ישראל, היינו, שכל בני ישראל יחדיו הם "מנורת זהב כולה".

במנורה היו שבעה נרות. וכמו כן יש אצל בני ישראל דרכים שונות, כמבואר בפרטיות בחסידות³: יש כאלה שהדרך שלהם היא בקו החסד, יש כאלה שהדרך שלהם היא בקו הגבורה וכו', ועד שמונים שבעה דרכים, שהם שבעת הנרות.

הצד השווה שבהם – שהם כולם נרות. כולם מאירים בבית-המקדש, ולא מסתפקים בכך שמאירים בבית-המקדש, אלא מבית-המקדש מתפשטת האורה בכל העולם – שלכן היו בבית-המקדש חלונות שקופים אטומים⁴, דלא כבכל הבתים, שהחלונות נעשו כדי

1) שיחה זו – הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (ביידיש), ונדפסה בלקו"ש ח"ב עמ' 314 ואילך (עד סוס"ב), שם עמ' 503 ואילך (עד סוס"ה). במהדורה זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

2) זכריה ד, ב.

3) ראה לקו"ת ר"פ בהעלותך.

4) מלכים"א ו, ד. וראה מנחות פו, ב ובפרשי"ר ד"ה שקופים. ויק"ר פל"א, ז. תנחומא תצוה ו. בהעלותך ב.

5) משנה וברייתא סוף קידושין – ע"פ גירסת הש"ס כת"י (אוסף כת"י של תלמוד הבבלי,

שהדרך אצלם היא בקו הגבורות, ואילו מטרת העבודה היא שווה – להאיר.

הגם שהתכלית היא בכל מקום בשווה, מכל-מקום, יש חילוק גדול אם הדרך היא בקו הגבורות, או שהדרך היא לכתחילה בקו החסדים, שאז לא צריך לחטט ("גריבלען זיך") אלא רואים מיד את התכלית שבדבר, כיוון שגם בגילוי הרי זו הדרך של "ואהבת לרעך כמוך".

זו היתה דרכו של אהרון שהדליק את המנורה. אהרון היה "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", אפילו "בריות", היינו, כאלו שאין בהם שום מעלה, מעלתם היחידה היא שהקב"ה ברא אותם (כפירוש אדמו"ר הזקן נ"ע), גם בהם המשיך אהרן אהבה.

עניין זה היה רק המטרה שלו, אלא גם הדרך אל המטרה. והיינו, שגם בגילוי היתה הדרך להיות אוהב את הבריות, ועל-ידי זה – "מקרבן לתורה", לעשות מהם יהודים תורניים ("תורה-אידן").

זו היתה גם דרכם של רועי ישראל, הרביים הנשיאים, עד כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא ועד בכלל, שעבודתם היתה להדליק את הנרות.

אצל כל-אחד-ואחד מישראל ישנו "נר הוי" נשמת אדם", אלא שישנם כאלו שממתינים עד שידליקו זאת אצלם. וזוהי עבודת נשיאי ישראל – להדליק את ה"נר הוי" נשמת אדם" שישנו בכל אחד ואחד מישראל, ויש בזה שבעה סוגים.

האופן שהיה אצל נשיאי חב"ד בכלל ואצל כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא, הוא –

שהאהבה היתה בגילוי; לא רק המטרה היתה אור, אלא גם הדרך אל המטרה היתה באופן של אור. בדרכי קירוב ובדרכי נועם הדליק את ה"נר הוי" נשמת אדם" בכל הסוגים שבבני ישראל.

כל עניין הוא בהשגחה פרטית. ולכן רואים שבימי ההילולא של צדיקים ישנם שני סוגים: ישנן הילולות שנקבעו באופן שעורכים אותן ("מען פראוועט זיי") באופן של מתיחות ("אנגעשטרענגט") ומרירות, ויש הילולות שעורכים אותן באופן של שמחה. ועניין זה מתאים לפי עבודתם של הצדיקים.

ההילולא של הרבי, כ"ק מו"ח אדמו"ר, נקבעה בהשגחה פרטית כפי המתאים לאופן עבודתו: עצבות – אינו שייך כלל, אלא המדובר אפילו אודות שלילת המרירות. האופן שבו נקבע ההילולא של הרבי הוא – בשמחה. וכמו כן בנוגע ל"אוהל" שלו:

אלו שביקרו ב"אוהלים" של צדיקים, יודעים, שישנם "אוהלים" שפועלים קו של מרירות וכיוון, וישנם "אוהלים" שפועלים קו של שמחה ועלייה¹⁰. – ה"אוהל" של הרבי הוא מסוג השני. מיד כשבאים אל ה"אוהל", עוד לפני ההתבוננות – הרי זה פועל עלייה והגבהת הרוח, שזה שייך לשמחה.

וטעם הדבר – לפי שעבודתו שעבר בה כל ימי חייו הייתה גם-כן באופן כזה, לקרב בעבודה, אינו צריכים לכתוב החסרונות שמוצא בנפשו, כי אם לבקש שיתקן... הפרט הוא באופן כך וכך, ולא נוסח כמו שהוא ענה בחסרונו... עייניש. כ"ק אדמו"ר מהרי"ש, שבו מהאוהל, ביאר זאת פעם לבני-ביתו (מבוא לקונטרס ומעין עמ' 55), בכך שברוחניות נראה כל דבר, גם החסרון, כאילו הוא חי ממש.

כשאי אפשר כלל לכתוב פי' ידוע המעשה מהמשפיע הרה"ח ר' מ"מ פוטערפאס ע"ה שנעצר בחודש טבת תשי"ז, והיה נתון בחקירות קשות וכו' עד ערב ל"ג בעומר, ובאותו יום הגיע ילשבתי בכלא. רק אז יכול היה לחשוב על מצבו, ורצה לשלוח פי' לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, אך הדבר היה בלתי אפשרי. וזכור בדברי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לפני צאתו מרוסיה בשמחית תרפ"ח [לא מצאתי הלשון

10 ראה גם שיחת י' שבט ראשיתך בתחלתה ('תורת-מנחם – התועדויות' ח"ג עמ' 217 ואילך).
11 ראה גם 'תורת-מנחם – התועדויות' ח"י עמ' 245.
12 ראה סה"ש תש"ח עמ' 228. וש"נ.

אבנט). אלו שזכו להיכנס ליחידות, או על-כל-פנים לראות את פני כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו – צייר עצמו, בעת קריאת הפ"ג, כאילו עומד לפניו. להניח הפ"ג אחר-כך בין דפי מאמר, קונטרס וכו' של כ"ק אדמו"ר. ולשלחו (אם באפשרי – בו ביום) על מנת לקראתו על הציון שלו (מס' הפקס שלייד הציון: 723444-718-1).

במשך המעט-לעת – ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם²⁶.

במשך המעט-לעת – לעשות "התועדויות

פעילות ומתוך אהבת-ישראל"²⁷, ולהתחזק בכל ענייני לימוד התורה נגלה וחסידות, חיזוק התורה והיהדות והפצת המעיינות, ובמיוחד באהבת-ישראל ואחדות-ישראל, כפי שהורנו, החל מההתועדות הראשונה דקבלת הנשיאות²⁸, ועד ההתועדות האחרונה לעת-עתה בש"פ ויקהל תשנ"ב – "גילוי האחדות הכללית בהבריאה ובבני-ישראל"²⁹.

לקבוע שעה במשך המעט-לעת – לבאר לבני ביתו שי' אודות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ועבודתו אשר עבר בה כל ימי חייו, ואשר גם

ברשימת השיחה הנדפסת] "כשתחשבו עליי, אשוב אני עליכם" ואז 'שלח' אליו פי' במחשבה. לאחר חודש וחצי הגיע לזוגות (שכבר היתה אז בצרפת) מכתב מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ. מתאריך י"ז אייר, ובו אישור "המברק נתקבל". בני המשפחה תמחו אך ייתכן ששלח מברק ממאסרו. לאחר שנים רבות, כשיצא והגיע לרבי לייט סכלו תשכ"ד ביקש מממוכירו של הרבי הריי"ץ (בשנת תשי"ז) לבדוק אם יש מברק ממנו בארכיון, ולא מצא, וזכר שבאותו יום הכתיב לו אדמו"ר מהוריי"צ את המכתב – וזכר בשלוחי הפי"ג (מפי נכדו הרה"ח ר' יוסף-יצחק שי' ליברוב).
26 כגון הפרקים דלהלן: מ – ברכות פ"א; נ – שבת פכ"א; ח – חלה פ"א; ס – סוטה פ"ח; מ – אבות פ"א; ע – פסחים פ"ג; ז – ידים פ"ב; ז – סנהדרין פ"ג; ל – סוכה פ"ד.

27 מברק ל"י שבט תשנ"ב – ספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 535.

28 ליקוטי-שיחות כרך ב עמ' 499. וראה גם מכתבו של הרבי נשיא דורנו מיום השלושים להסתלקות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ – אג"ק ח"ג ס"ע רמד: "...כי המשכת כל רוחניות אינה אלא על-ידי אהבה רבה. נקווה איפוא כי על ידי זה שנעמוד כולנו בהתקבצות ואהבה רבה אמיתית נמשיך אלינו כוח להוציא לפועל כל אותם העניינים אשר רצונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר שייצאו לפועל טוב על ידינו".

29 ספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 440. וראה בשיחת שי"פ בהר"ב בחוקותי, נמבה"ח סי' תשי"א, אודות חשיבות העניין בהבאת הגאולה. ובשיחת י"ג ניסן תשכ"ו (שיחות-קדש, ס"ע 331-יד) סיפר כ"ק הרבי נשיא דורנו בשם כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ על מענה כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק, כשהכניס עצמו לסכנת-נפשות בעומדו בתוקף נגד הממשלה באסיפה הידועה, ושאל אותו אחד הגדולים הייתכן, איך מעמיד עצמו בסכנה, ואפילו אם לא חשב על עצמו, היה עליו לחשוב אודות החסידים וכלל ישראל, וענה (תוכן המענה, מתורגם): "כאשר חסידים יפעלו ביחד, הם יעברו זאת... כשחסידיים מתאחדים, הם עוברים זאת, שוברים את החושך כפול ומכופל של הגלות... על-ידי האחדות של

יום שלישי

א' בתמוז, ב' דראש-חודש

נוהגים כדאמתול.

שכח יעלה ויבוא במנחה, ונוכר בערבית מוצאי-יראש-חודש – מתפלל פעמיים שמונה-עשרה, והשנייה בתורת 'נדבה' דווקא.¹¹

יום חמישי

ג' בתמוז

ביום זה, בשנת תרפ"ז, נשתחרר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע מהמאסר בבית-האסורים ('שפלג' בעיר פטרבורג, שנקראה אז 'לנינגרד'), בתנאי שיסע מיד לגלות, בעיר מקלטו 'קוסטרומה' למשך שלוש שנים.¹²

יום ההילולא התשעי של הוד כ"ק אדמו"ר מרנא ורבנא מנחם-מענדל וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע (תשנ"ד), דור שביעי לנשיאי חב"ד, ומנוחתו כבוד בניו-יורק, ארצות-הברית, על-יד ציון כ"ק חמו"ר אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.

סדר יום ההילולא:

ביום רביעי, לפני השקיעה, מדליקים (בכל בית) נר שידלק כל המעט-לעת. אם אפשר בקל – נר של שעווה.¹³

יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה ביום ההילולא, ונכון לחלק שיתפלל אחד ערבית, שני – שחרית, שלישי – מנחה, כדי לזכות בזה מספר יותר גדול של אנ"ש.

בשעת התפילות ידלקו חמישה נרות. אחר התפילה (ובבוקר – אחר אמירת תהילים) ילמוד (יסיים) המתפלל לפני התיבה פרק כ"ד דכלים ופרק ז' דמקוואות. אחר-כך יאמר המשנה "ר' חנניא בן עקשיא... ויאדיר". בלחש – איזה שורות בתנאי,¹⁴ קדיש דרבנן.

אחר תפילת ערבית – יחזרו חלק מהמאמר האחרון המוגה שזכינו לו, ד"ה ואתה תצווה תשמ"א (קונטרס פורים-קטן תשנ"ב, שחילקו כ"ק אדמו"ר בו ביום בירו הקדושה לכל אחד ואחד מהנאספים¹⁵), בעל-פה. ואם אין מי שיחזור בעל-פה – ילמדוהו בפנים. וכן אחר תפילת שחרית. ולסיימו אחר תפילת מנחה.

בבוקר קודם התפילה – פרק תנאי.¹⁶ וכן לאחר תפילת מנחה.¹⁷

בבוקר קודם התפילה – ירים כל אחד¹⁸ תרומה להעניינים השייכים לנשיאנו, בעד עצמו ובעד כל אחד מבני ביתו שיחיו, וכן קודם תפילת מנחה.

לאחר תפילת שחרית – [יכתוב ו]יקרא כל אחד פ"נ¹⁹ (הנשואים – כמובן בחגירת

בנימוקי או"ח ר"ס נה שהורה במצב זה (שמפסיקים בתפילין דר"ת ואף בדברים בטלים לפני הקדיש) לומר את הקדיש לפני החזרת הסי"ת] וזה כנראה גרס שהתחילו לנהוג להחזיר את הסי"ת לפני אשרי ובלצ"ג (פרט זה נשמט מן הדיון בנושא בגיליון תנו עמי 18 ובגיליון תסא עמי 17).

11) לוח כולל-חב"ד בד"ח מרחשוון, משיעו אדה"ו סי' קח סי"ז.

12) ראה בפירוט ביספר התולדות – אדמו"ר מהוריי"צ, כפר-חביד תשל"ב, ח"ג פרק כא. ספר-השיחות תרפ"ז, מבוא עמי י. עמי 168. ספר-השיחות תנשי"א ח"ב עמי 649. מענה כ"ק אדמו"ר בעניין **אמירת תחנון** ביום זה (נדפס בקובץ 'היכל מנחם' ח"ג עמי מז, עיי"ש בהערות). "בעניינים התלויים ברגש אין לשאול, כיוון שזו הוכחה שאין רגשי. במניין של הרבי אמרו תחנון ביום זה (אבל אולי היה זה משום שהרבי לא רצה להורות בזה, אלא שהדברים יבואו באתגדלית), אך המשפיע הרהי"ח ר' מענדל פוטערפאס ע"ה לא הניח לומר תחנון ביום זה.

13) "ראשיית-יתבות: 'הקיצו ורנו שוכני עפר'" (מהמכתב

שצויין בהערה 7). למעשה, נר של שעוות-דבורים **טהורה** אינו דולק יפה (מוציא הרבה גאזים וכבה מהרה, מלבד באבוקת-הבדלה הפתוחה לאוויר), ונרות הישעווה המצויים בשוק מעורבים בהרבה 'סיטיארי'. ולכאורה די שיהיה הרוב שעווה לקיום המנהג כראוי.

20) "י"א שהרבי אמר את התיבות 'ונפש השנית בישראל היא חלק אלוהה ממעל ממש', מנהגי-מלך סי"ע 32.

21) ספר-המאמרים – מלוקט חלק ו עמי קכט.

22) על-פי אג"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"א עמי שצ – ללמוד אגרת-הקודש סימן ז"ך.

23) על-פי הנפוץ בין אנשי ביו"ד שבט – ללמוד את הביאור לאגה"ק האמורה.

24) "יתנית הצדקה (בקשר עם יו"ד שבט וכיו"ב) – הוא שייך גם לנשים, ואדרבה (מצד כמה טעמים) להן דבר הצדקה שייך יותר" (ספר-המנהגים עמי 85). מובן שיש לשתף גם את הטף (ומכספם) בזה, וכן בשאר ההנהגות, שגם נשים וטף שייכים בקיומן.

25) נוהגים לכתוב את הפ"ע על נייר חלק דווקא. מקפידים

השם"¹³, ולגלות את חלקם בתורה וחלקם במצוות. של השנה שעברה.

ובהקדמה – שתחלת השנה כוללת את כל השנה הבאה, שלכן נקראת תחילת השנה "ראש הנשמה"¹⁴, ובמילא הרי זה גם עלייה להולכים

עניינו של יום ההילולא, שבו היא העלייה של בעל

ההילולא, ומעלה עמו את צאן מרעיתו, וכל הקרוב יותר

– נוגע לו עניין העלייה יותר, ולכן צריך יותר להתכונן

בדרכיו, עליה בדרך מקיף על-כל-פנים. ועלייה זו היא גם באופן של קירוב ושמחה, ושבחה פורץ גדר¹⁵ כל הגדרים שמבחוץ, ומכל-שכן בגדרים שמבפנים.

להיות "מעלין בקודש"¹⁶, הן בהעניינים שבין אדם למקום והן בהעניינים שבין אדם לחבירו. ועל-ידי זה גופא גורמים נחת רוח נוספת לנשמת בעל ההילולא, ובמילא פועלים על-ידי זה התעוררות אצל בעל ההילולא, שעומד ומשמש במרום¹⁷ ומעורר רחמים רבים על אלו שמקושרים ושייכים אליו, ועל-ידם על כלל ישראל, להשפיע רוב טוב בגשמיות וברוחניות, לא רק בחסד וברחמים, אלא גם מתוך שמחה.

* * *

1. עניינו של יום ההילולא – שבו היא העלייה של בעל ההילולא לעולם יותר עליון, ובמילא, מעלה עמו את צאן מרעיתו, וכל הקרוב קרוב יותר – נוגע לו עניין העלייה יותר, ולכן צריך הוא יותר להתכונן לכך.

והנה, בנוגע ליום ההילולא בכל שנה –

הכללי, באחד בתשרי או באחד בניסן¹⁸, ועל-דרך זה בנוגע לראש-השנה בכל עניין, ובנידון-דין, ראש-השנה להסתלקות, שהוא העשירי בשבט. ומה מובן שכשם שבערב ראש-השנה הכללי עולים כל ענייני השנה שעברה – כן הוא גם בנוגע לעניינים הפרטיים שבשנה, שביום האחרון עולים כל העניינים של השנה שעברה. ומובן, שכללות עניין עליית הנשמה כפי שהוא בנוגע לנשמת נשיא ישראל שקשור עם צאן מרעיתו, ולכן אפילו לאחר ההסתלקות קשורה נשמתו עם עניינים שבעולם-הזה, על-ידי החסידים והמקושרים והשייכים אליו, ועל-ידם גם עם כלל ישראל – הרי אין עניין של עלייה שאינו כשביל ההמשכה שלאחרי זה.

עלייה ללא המשכה, שהוא עניין העבודה דרצוא ללא שוב – הרי זה סדר דעולם התהוה; ואילו בנוגע לאופן העבודה של נשמות דתיקון, ובפרט נשיאי ישראל, ועל-אחת-כמה-וכמה נשיאי חב"ד, שכל העניין דחב"ד מיוסד על כך שכל עניין יומשך בפנימיות ובאופן של "בכונ"¹⁹

17) סוטה יג, סע"ב. זח"א קלג,א.

18) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נה,א ואילך. ובכ"מ.

19) ר"ה בהתחלתה.

20) ראה סה"מ הש"ת עמ' יא. ועוד. נסמן בלקו"ש חכ"ה עמ' 426 הערה 21.

13) תהילים כז,ד.

14) ראה סידור (עם דא"ח) שער הל"ג בעומר (ד, ש) סע"ב ואילך). – להעיר מליקוטי הש"ס

להארי"ל מסכת ברכות.

15) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך. ועוד.

16) ברכות כה,א. וש"נ.

— הרי גם כשישנו יום שמקודש לעלייה, הנה בהעלייה גופא ישנו כבר גם ההמשכה, וכאשר העלייה היא למעלה מעלה עד אין קץ, אזי בדרך ממילא ההמשכה היא למטה מטה עד אין תכלית.²¹

(קטעים מהתנועות* יום ב' דפרשת בשלח, י' בשבט ה'תשט"ז** — בלתי מוגה; 'תורת מנחם — התנועות' ה'תשט"ז חלק טז (ב) עמ' מ"ט)

ז. יעזור השם יתברך שכל אלו הזקוקים לכך — יזכו לזרעא חייא וקיימא, בנים זכרים לומדי תורה ומקיימי מצוות לומדי חסידות והולכים בדרכי החסידות, וכמו כן בעניינים של חיי רוויחא, וכמו כן בעניינים של מזונא רוויחא.

21) ראה תיקון סוף תנ"ז (וראה שם ת"ט — מ,ב). ז"ח יתרו לר, סע"ג.
22) לאחר השיחה אמר כ"ק אדמו"ר: שמעתי מעשה שסיומו היה שאלו "אזוי ווי ניקאלאי"?... (ראה סה"ש תרפ"ז עמ' 160 ואילך, עיי"ש). אמנם, עניין זה היה בזמנים ההם, אבל עתה, הרי זה יכול להיות גם "אזוי כמו ניקאלאי", אלא בחסד וברחמים. והעיקר — שיושלמו העניינים (אבי די עניינים זאלן זיך אויספירן).

* שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר בלה"ק, ונדפסה בבטאון חב"ד ח"י"ג בהתחלתו (נוסף על השיחות שהוגהו בידידו ונדפסו בלקו"ש, כדלקמן). במהדורא זו שולבו גם כמה עניינים מהגהת השיחה שבבטאון חב"ד ה"ל, וכן כמה פרטים מהגהת בלתי מוגהה ("ע"פ סרט-הקלטה).

** נערכה באולם הגדול אשר ב-824 נאסטר אנד עוו. פינת איסטערן-פארקוויי.

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות" ישירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

יום ראשון

כ"ט בסיוון

ערב ראש-חודש — "יום כיפור קטן".

ביום זה יש להוסיף בשלושת הקווים שעליהם העולם עומד — תורה, עבודה (תפילה שבמקום קורבנות), גמילות-חסדים וצדקה.¹ במנחה אין אומרים תחנון.

יום שני

ל' בסיוון, א' דראש-חודש

[מנהגי ראש-חודש פורטו לאחרונה ב'התקשרות', גיליונות: תכה, תלב, תמא, תמה, תנג].

ערבית, אור ליום שני: בראש-חודש (ובכל יום שיש בו מוסף) אין האבל יורד לפני התיבה, ואפילו לא בתפילת ערבית ומנחה.

קודם שמונה-עשרה טופחים על השולחן להזכיר 'יעלה ויבוא', אבל אין מכריזים זאת בדיבור.

שחרית: יעלה ויבוא. חצי הלל. קדיש לתקבל. שיר של יום, ברכי נפשי, קדיש יתום.

קריאת התורה דראש-חודש. חצי קדיש. אשרי ובא לציון.² יהללו. חולצים תפילין דרש"י ומניחים תפילין דרבנותם, קוראים קריאת-שמע, קדש, והיה-כייביאך. שש זכירות. חולצים תפילין דר"ת. הש"ץ אומר איזה מזמור, חצי קדיש, מוסף.

המולד: יום ראשון אחר-הצהריים שעה 2:15 ר-2 חלקים.

מברכים החודש: "ראש-חודש תמוז ביום השני וביום השלישי". אין אומרים 'אב הרחמים'.

התנועות כבית-הכנסת. "רובא דרובא, הנה ככל התנועות הרי ראשי המדברים תובעים מאת המסובים: שייטיבו הנהגותיהם ודרכיהם; שיקבעו עיתים ללמוד דא"ח, ושיישמרו הקביעות; ואשר הלימוד יהיה על מנת לעשות³ ולקיים.

והנה כללות עניין ואופן התוכחה [=בעניינים אישיים] מבואר היטב ב[מאמר] דיבור-המתחיל: "אם" רוח המושל⁴, אשר ראוי לכל אחד ואחד מאנ"ש ללומדו אליבא דנפשיה⁵. "אמנם הוכחה זו בעת ההתנועות היא רק על דברים ועניינים שאין בהם משום הלבנת-פנים ולא כלום, כמו שהיה מאז ומקדם, שאיש את רעהו הוכיחו באהבה ובחיבה גדולה"⁶.

"אם לדעתי ישמעו — יסדרו ההתנועות דשבת מברכים באופן כזה שיבוא האור מהתנועות זו גם בביתם של כל אחד ואחד מהמתוועים, והתחלת ההבאה תהיה דווקא ביום השבת עצמו... לסדרה [=את ההתנועות] באופן כזה — שיוכלו לסעוד סעודת שבת בביתם, ולספר גם בבית על-דבר שבת מברכים בכלל, ועל-דבר שבת מברכים מיוחד זה בפרט⁷."

מנחה: פרקי-אבות — פרק ד.

סמ"ב. 'דרכי חיים ושלום' אות רי.
10) כ"ה באגיק זו, נסמנה להלן בהערה 13 (בהיום יום נדפס: "ללמוד").
11) כ"ה בפסקו (קהלת י,ד), במאמר, ובאגיק (בהיום יום: "ואם").
12) נדפס בשעתו ב'קונטרס למי"ד' (ספר המאמרים — קונטרסים ח"ב עמ' 716), ולאחרונה בספר-המאמרים תרפ"ד עמ' רטו. במאמר זה מדובר אודות מה שגדולי הדור מוצאים בעצמם, בדתות דדקות, את חטא דורם, ועל-ידי זה מוכיחים את הדור, עיי"ש ובמכתב הנדפס לפני המאמר.
13) אגיק כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ ח"ג עמ' רצב. 'היום יום, כד תשרי.
14) אגיק הנ"ל ח"ד עמ' יד, 'היום יום' שם.
15) אגיק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.
16) שיחות-קודש השלישי עמ' 663, עמ' 667 ובכ"מ. וראה גם ההוראה לאבלים (בסה"ש תש"ד עמ' 161, ומשם לסי המנהגים עמ' 77) לחלק לצדקות שונות בכל ער"ח את הכסף המתאסף מהפרוטות שנותנים לפני התפילה.
17) פעם אירע במניין של הרבי שהש"ץ סיים בקול "יגדיל תורה ויאדיר", לפני החזרת הסי"ת, והרבי הורה לו לומר מיד את הקדיש [כנראה משום שיעקר חיוב אמירת קדיש הוא על ובא לציון ולא כהקדמה לתפילת מוסף. וראה

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש פרשת קורח*

כ"ח בסיוון, מברכים החודש

יום הצלת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ורעייתו הרבנית ע"ה מעמק הכנא האירופי, בהגיעם לשלום לארה"ב (תש"א).¹

ביום זה החלה תנופה חדשה בהפצת היהדות והמעיינות, בייסוד שלושת המוסדות המרכזיים: 'מחנה ישראל', 'קה"ת' ו'מרכז לענייני חינוך', שנמסרו על-ידי מייסדם, כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, לניהול חתנו, כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, כ"ושב ראש ועד הפועל" של כל אחד מהם.²

נקבע על-ידי כ"ק רבנו כיום סגולה³, להפצת המעיינות והיהדות חוצה והתוועדויות

חסידיות. ובלשונו: "כבר נקבע על-ידי רבים מישראל ליום התוועדות וקבלת החלטות טובות" בכל הפעולות והפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה, וכבר ראו התוצאות מהתוועדויות אלה במעשה בפועל במשך יותר משלוש שני חזקה".⁴

השכם בבוקר – אמירת תהילים בציבור. אחר-כך לומדים במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר-כך התפילה.

* בשבת-קודש זו, שקודם יום ההילולא ג' תמוז, ישתדלו לעלות לתורה. אם אין מספר העליות מספיק – יקראו בתורה בהדרים שונים,⁵ אבל לא להוסיף על מספר הקראים.

* ישתדלו שמפטיר⁶ יהיה הגדול שבחבורה – בריצוי רוב המניין – או על-פי הגורל.

* לבני חו"ל: פרשת שלה. פרקי אבות – פרק ג.

(1) פרשת הדברים בספר ימי מלך ח"א פרק טו.

(2) ראה שם ח"ב, פרקים י"ז.

(3) בליקוטישיחות כרך לג עמ' 274 מביא ממגילת תענית פ"ג, שבי"ה סיוון ערערו אומות העולם על בעלות ארץ-ישראל, והשיב להם גביה בן פסיסא "תשובה ניצחת", וביקשו "תנו לנו זמן תלשון ימים" וכאשר "הלכו ולא מצאו תשובה, מייד הניחו בתיהם כשהיו מלאים, שדוניהם כשהן זרועות, כרמייהם כשהן נטועות, הלכו וברחו להם... ועשו אותו היום יום-טוב" וכיוון שהוויכוח התנהל בכ"ה סיוון, נמצא שביום כ"ח סיוון (בסוף שלושת הימים) היתה ההצלה בפועל מאומות העולם. ומקשר זאת עם הצלתו ביום זה, שהביאה תנופה חדשה – עיי' העמידה בתוקף עם התורה – בהעבודה ד"כבוש ארץ" (יעשה כאן ארץ ישראל) דחצי דבור התחונן, עד שמתבררים לא רק הניצוצי קדושה שבנסיהם, אלא גם האומות עצמן, ש"הלכו וברחו" למקומם האמיתי, עיי"ש.

(4) "להתחוק ולהוסיף... ובאופן של התעסקות בכל כוחו [כ"ח סיוון], ועוד יותר מכפי כוחו" – סה"ש תשמ"ט ח"ב עמ' 546.

(5) ספר השיחות תשמ"ט ח"ב עמ' 545.

(6) כך היתה עיקר התקנה דשבת מברכים (אגיק אדמו"ר

בפועל רואים ש"עדיין לא נושענו!"

מדוע אומרים שגם היהודים בארץ ישראל נמצאים בחושך כפול ומכופל?

ידוע פתגם הצמח-צדק שכאשר יהודי נמצא במקום מסויים, גם בחוץ-לארץ, עליו לעשות במקום זה "ארץ ישראל" ("מאך דא ארץ ישראל") – מקום שהקב"ה יינהג להביט עליו (על-דרך העניין ד"עיני ה' אלוקיך בה"), על-ידי זה שפועלים שמקום זה יהיה בבחינת "ארץ – שרצתה לעשות רצון קונה", היינו, שרואים בגלוי שישנו רצון וריצה ("רצתה" – מלשון רצון, ומלשון מרוצה) לעשות את רצון הקב"ה.

זאת אומרת: בכל מקום שבו נמצאים יהודים, פועלים הם שכל פעולה של יהודי, כל בית יהודי, וכל רחוב ועיר יהודיים – יהיו חדרים ברעיון ד"רצתה לעשות רצון קונה", היינו, שרואים במוחש ובגלוי שכל פעולה נעשית כדי למלא את שליחותו של הקב"ה.

ועניין זה נפעל על-ידי לימוד התורה – כי התורה מורה ליהודי כיצד להתנהג בחייו היום-יומיים על-פי רצונו של הקב"ה, שעל-ידי זה עושה הוא בכל מקום ומקום – "ארץ ישראל".

גם היהודים הנמצאים כבר בארץ-ישראל – נמצאים הם בחושך כפול ומכופל דומן הגלות, שהרי בית-המקדש אינו בנוי, וכל המצוות התלויות בזמן שבית-המקדש היה קיים אינן שייכות עתה, החל מהמצווה דראיית "פני הארון ה'" כאשר היו עולים לרגל לבית-המקדש.

ואף-על-פי שבטוחים אנו "שייבנה בית-המקדש במהרה בימינו" – הרי פעולה זו צריכה להעשות על-ידי הקב"ה (שהוא נותן שליחות זו למשיח צדקנו), ובפועל רואים אנו ש"עדיין לא נושענו!" ואם כן, גם היהודים הנמצאים בארץ-הקודש שרואים בחושך כפול ומכופל דומן הגלות! ואדרבה: כאשר נמצאים בארץ-הקודש, בירושלים עיר הקודש, סמוך למקום "הר הבית", ורואים את ה"כותל המערבי", שריד בית מקדשנו – אזי מרגישים את חשכת הגלות יותר מאשר בחו"ל!

ומובן, שאין הכוונה בזה לפעול על יהודי נמיכות רוח ועצבות ח"ו, אלא הכוונה בזה היא – לעודד ולזרז את כל אחד ואחד מישראל לעשות את כל התלוי בו כדי לבטל את סיבת הגלות, שאז תבוא הגאולה העתידה, ויבנה בית המקדש:

סיבת הגלות היא – "מפני חטאינו גלינו מארצנו", ומובן, שכאשר מבטלים את סיבת הגלות ("חטאינו"), מתבטל בדרך ממילא גם המסוכב – כללות עניין הגלות.

ולכן, כל פעולה טובה הנעשית על-ידי יהודי, במחשבה או בריבור או כמעשה – ממעטת ומחלישה את סיבת הגלות, וכאשר מצטרפים כמה וכמה פעולות טובות של כמה וכמה יהודים ביחד, מבטלים את כללות העניין ד"חטאינו", ועל-ידי זה מתבטל כללות עניין הגלות.

ועל-ידי זה זוכים לבניין בית-המקדש – העומד בנוי ומוכן למעלה, אלא שהקב"ה ממתין ומבקש מבני ישראל שיתנו לו את האפשרות (כביכול) להוריד ולהמשיך את בית-המקדש בפועל ממש, על-ידי טהרת ליבו של כל אחד ואחד מישראל, טהרת ארץ-ישראל, טהרת "הר הבית" – טהרה מעניינים שהם היפך רצון הקב"ה, על-ידי לימוד התורה וקיום המצוות בחיי היום-יום.

(כ"ב בסיוון תשמ"ב ל"מסיימות", 'תורת מנחם' – התוועדויות' תשמ"ב,

כרך ג, עמ' 1662, 1659 – בלתי מוגה)

להתמסר לזולת גם למי שבאין-ערוך אליו

הדבר יעזור לו עצמו, לברכה ולהצלחה בכל עניינים

יום השבת-קודש זה הוא שבת מברכים חודש תמוז, שבו נכלל כל חודש תמוז. עניינו המיוחד של חודש תמוז (ככל חודש שיש בו עניינו המיוחד) הוא – חג הגאולה י"ב וי"ג תמוז. [...] בנוגע לחג הגאולה י"ב וי"ג תמוז כתב כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו, שזוהי גאולה לא רק עבור פרט, אלא גאולה כללית בנוגע לכל ענייני יהדות, וגאולה זו פועלת שיהיה אתכפיא ואתהפכא חשובא לנהורא ומרירו למיתקא.

ועניין זה קשור עם המבואר לעיל בהמאמר בעניין יוסף הצדיק, בחינת היסוד, ש"נתן מלחמו לדל" – שכן הוא גם אצל יוסף הצדיק שברורנו, בעל הגאולה.

ובפרטיות יותר: ביוסף הצדיק נאמר ש"נתן מלחמו לדל" – לא "לחם" סתם, אלא "לחמו" דייקא, היינו, שיוסף הצדיק לא נתן מהשיריים והמותרות שלו, אלא "מלחמו", מהלחם שלו, שעליו "יחיה האדם", שנתן מהחיות שלו להזולת. ועל-דרך זה ביוסף הצדיק שברורנו – שנתן מהעניינים הנוגעים אליו ביותר, ומהחיות שלו.

ונתינה זו היתה "לדל", לאלו שהם באין ערוך לגמרי אליו, כמו שנאמר ביוסף ש"הוא המשכיר לכל עם הארץ", "וישבור למצרים", ופשיטא שהמצריים היו באין ערוך לגמרי לגבי יוסף, ואף-על-פי-כן, היתה הנהגתו של יוסף הצדיק הראשון, ועל-דרך זה יוסף הצדיק שברורנו, שהשפיעו גם לאנשים שפלים את פנימיות חיותם.

וזהו גם הוראה לכל השייכים אליו:

ובהקדמה – שכל העניינים שרבותינו נשיאינו עשו בגלוי, הרי זה כדי שילמדו מהם. עניינים אלו שאין אנו יכולים כלל לעשותם כמותם ("מ'קען זיי גאר ניט נאכמאכען") – עשו אותם הרביים בהעלם, ואין אנו יודעים אודותם כלל; ואילו העניינים שעשו בגלוי – הרי זו הוראה ונתינת כוח לכולם שצריכים לעשות כמותם ("מ'זאל זיי נאכטאן"), אם בשלימות, או על-כף-פנים אפס קצהו ושמן מנהו.

וכמו כן בעניין הג"ל, שהנהגתו הגלויה של כ"ק מו"ח אדמו"ר ש"נתן מלחמו לדל", היא הוראה ונתינת כוח לכולם, שיש לעשות אפס קצהו על-כף-פנים. צריכים להתמסר בשביל טובת הזולת, ולא רק בשביל הזולת שבערכו, אלא גם בשביל הזולת שבאין ערוך אליו, והיינו, שגם אם חושב את עצמו ל"ראשיכם שבטיכם", צריך להתמסר לטובתו של הזולת שבבחינת "חוטב עציך" ו"שואב מימך".

וכאמור לעיל, שלא זו בלבד שהנהגה זו לא תהיה ירידה עבורו, אלא אדרבה, על-ידי זה תהיה לו ברכה והצלחה בכל ענייניו, והיינו, שכאשר יתנהג באופן ההנהגה של יוסף, ש"נתן מלחמו לדל", אזי יקויים בו "טוב עין הוא יבורך", שיתברך בברכתו של הקב"ה בכל ענייניו, כבני חיי מזוני רויחא.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת שלח, מברכים החודש תמוז ה'תשח"י)
– בלתי מוגה; יצא-לאור על-ידי ועד הנחות בלה"ק

כל המכבד את התורה

רבי יוסי אומר כל המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות וכל המחלל את התורה גופו מחולל על הבריות (פרק ד, משנה ו)

פירש רבינו עובדיה מברטנורא: "כל המכבד את התורה" – הדורש החסרות והיתרות שבתורה ומראה טעם על כל קוץ וקוץ ולומר שאין בה דבר לבטלה, איך לך כבוד תורה גדול מזה. אי-נמי, המכבד ספר-תורה ומכבד לומדי תורה והעוסקים בה, כל אלו בכלל מכבד את התורה הן. פירש כ"ק אדמו"ר: השאלות במשנתנו: א) החיוב לכבד את התורה ולומדיה והאיסור לחללה הם הלכות פסוקות (ונפסקו להלכה בשולחן-ערוך), ואינם עניין למידת חסידות דווקא? ב) מהו הדיוק "גופו מכובד... גופו מחולל" (ג) מה הדיוק "על הבריות" (ולא "על בני אדם" וכיוצא בזה). ד) הקשר לבעל המאמר – רבי יוסי.

והביאור:

על רבי יוסי מסופר במדרש שמטרוניא (שרה נכרית) היתה מציעה לפניו שאלות שונות, ורבי יוסי היה עונה לה בהסברים שכליים. ואם כי יש מקום לומר שלא היה צריך לענות לנכרית (מאחר ששאלותיה לא נגעו לקיום שבע מצוות בני נח (שאו היה חייב להשיבה)), בכל-זאת ענה לה. כי אם היה אומר שאין לשאלתה הסבר שכלי, לא היתה התשובה מתקבלת והיתה יוצרת אצלה יחס של הפך הכבוד לתורה. ומאחר שרבי יוסי רצה שהתורה תהיה מכובדת גם בעיני אומות העולם, לכן השיב לה תמיד תשובה שכלית.

וזהו אומר:

"כל המכבד את התורה" – היינו שמשתדל שהתורה תהיה מכובדת גם אצל אומות העולם. "גופו מכובד" – מכיוון שמדובר גם באומות העולם, שאין להם כל קשר לנשמתו של יהודי, מדייק התנא שרק "גופו", "הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם", הוא המכובד עליהן. "על הבריות" – הכוונה ל"בריות בעלמא", היינו אלה שאין להם כל מעלה חוץ מהיותם בריותיו של הקב"ה, וזה כולל גם את אומות-העולם.

וזהו שמאמר זה בא כהמשך למה ששינו במשנה הקודמת, "אל תעשיה עטרה להתגדל בה ולא קדרום לחתוך בה": במאמר זה מדובר על "עטרה" ו"קדרום" המותרים על-פי דין, אלא שהתנא מזהיר עליהם (במידת חסידות) משום היותם הפך כבוד התורה. בהמשך לזה מלמדנו רבי יוסי דרגה נעלית יותר בכבוד התורה – להשתדל שתהיה מכובדת גם בעיני העמים.

והנה, מזה שהשתדל רבי יוסי לכבד את התורה גם על אומות העולם, מובן במכלל-שכן וקל-והומר שהשתדל בזה לגבי בני ישראל – תלמידיו. ויש לומר שהוא מה שאמרו רז"ל שבבחו של רבי יוסי, ש"נימוקו עמו", היינו שהיה מקפיד למסור לתלמידיו טעמו ונימוקו של כל עניין ועניין שלמד איתם. והוא עשה כן לא כדי שהעניין יתקבל אצלם (שהרי גם בלי ידיעת טעם הדבר היו מקבלים את העניין), אלא משום שעל-ידי זה הוסיף והגדיל אצלם את כבודה של תורה, שעניינה הבנה והשגה.

(משיחת מוצאי שבת-קודש פרשת קורח תשל"ח – בלתי מוגה)

פרשת קורח

פרשת קורח

כיצד זה נקראה פרשה בתורה על שם רשע?

אלא בתוך מחלוקתו של קורח, שבאופן כללי הייתה דבר שלילי, היה גם עניין אחר חיובי והוא – שאיפתו להיות כוהן גדול. עניין זה, כלומר עצם הרצון להיות בדרגת כוהן גדול, דבר טוב הוא, וכלשון משה רבנו "אף אני רוצה בכך", וראוי הוא שיהיה בלב כל יהודי.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת קורח היתשמי"ח, 'תורת מנחם – התוועדויות' תשמ"ח כרך ג' עמ' 537)

ויקח קורח (טז, א)

אחר ביאת מרגלים היתה בליעת קורח (סדר עולם רבא פ"ח)

פרשת קורח אירעה לאחר שובם של המרגלים, משום שכל עניין המחלוקת של קורח התעורר ועלה בהמשך לסיפור המרגלים:

המרגלים רצו להישאר בציון במקום המצוות המעשיות כמתחייב בארץ-ישראל. כאשר הוכח לכול שהם טעו, ושצריכים בכל-זאת להיכנס לארץ ולקיים שם את המצוות המעשיות, שכן "המעשה הוא העיקר", עמד קורח וטען: לו היה העיקר לימוד תורה – הרי שאין אדם היכול להידמות למשה רבנו, מקבל התורה; אך מאחר שהעיקר הוא מעשה המצוות, שבוה כל ישראל שווים – "מדוע תתנשאו"?

על כך ענה לו משה "בוקר ויודע ה'". כלומר: "בוקר" – מעשה המצוות צריך להיות מואר באור וחיות פנימי של אהבת-ה' ויראתו, "ויודע ה'" – כך שיביאו לידי ידיעת וגילוי אלוקות. וככוננת המצוות הרי יש הכרל גדול בין זו של משה לזו של כל שאר ישראל.

(ליקוטי שיחות כרך ד עמ' 1048)

ואם בריאה יברא ה' ופצתה הארץ את פיה (טז, ל)

הבעש"ט הראה פעם מופת בעיר ברוד וכתוצאה מכך רצו חכמי העיר להחרמו.

אמר להם הבעל-שם-טוב: תדעו שעשיתי מה שעשיתי יחד עם אביי, ששמו נרמז בראשי תיבות של המילים "אם בריאה יברא ה'" (= אבי"י).

שאלו את הבעש"ט: והלוא נאמר "ואם בריאה וגו'?"

ענה להם הבעש"ט: אביי לא היה מסוגל לפעול מאומה בלי האות ו', הרומזת לשישה סדרי משנה; בכוח התורה אפשר להמשיך הן את פי גן-עדן והן את פי הגיהנום...

(כתר שם טוב (הוספות) סימן כב)

"מתגברים הגעגועים"

"נסתיימה שנת ההסתלקות של נשיאנו כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע", כותב הרבי, "מתגברים הגעגועים באשר כלה קיץ עובר חורף ואנחנו לא נושענו"

מוגדר לקראת יום ההילולא עצמו:

ובהתאם לכך הנני להציע שלקראת היארצייט ישנן כל אחד את המאמר (כולו או חלקו) שנתן כ"ק מו"ח אדמו"ר ליום ההסתלקותו, ומזמן לזמן, כשנמצא במבוכה, או שישנם אצלו ספקות, או במצב ש"פגע בך מנוול זה" – יחזור במחשבתו מאמר זה.

חקיקת מאמרי הרבי בזיכרון

דברים דומים כותב הרבי לחסידים הפונים אליו באופן אישי ושואלים כיצד לבטא ולחזק את רגש ההתקשרות שלהם. באיגרת אל החסיד הרב ניסן נעמנוב, המשפיע דישיבת תומכי-תמימים בצרפת (ה' בטבת תשי"א – אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר, כרך ד עמ' קה), מזכיר הרבי את דבריו בהתוועדות הנ"ל וכותב כי לימוד מאמרי בעל יום ההילולא צריך "לתפוס מקום חשוב" בישיבה.

ומוסף הרבי וכותב:

המדובר על-דבר זה בשיחה שנדפסה בקונטרס י"ט כסלו, שלכל אחד ואחד יהיו חקוקים בזכרונו איזה מאמרים של כ"ק מורי וחמי אדמו"ר הכ"מ, ובפרט מאמר – או חלק ממנו – דיום ההסתלקות הוא יו"ד שבט תשי"י.

"חותם ההסתלקות"

אחד הדברים הבולטים מאוד בהתוועדויותיו של הרבי ובאיגרותיו באותה תקופה הוא עניין הגעגועים. הרבי אינו חדל לדבר על הרבי הקודם, ובתקופה הראשונה הדברים אף מלווים פעמים רבות בכ"י.

נפתח בדברים שאמר הרבי בהתוועדות שבת-קודש פרשת וארא, מברכים החודש שבט תשי"א ('תורת-מנחם – התוועדויות' תשי"א חלק ראשון (ב) עמ' 183-184):

עומדים אנו בסמיכות ליום היארצייט, שבו נעשית עליה גדולה ביותר אצל הרבי, ובמילא, גם אצל המקושרים אליו, כהבטחתו שנשיאי ישראל לא ייפרדו מעל צאן מרעיתם.

אלא שלזה צריך הכנה וכלי – עבודת התשובה – שינוי הרגילות, שעל-ידי זה מתעלים עם הרבי בכל עליותיו, ועוד ועיקר, שוהי ההכנה לעלייה הכי עיקרית – ביאת המשיח.

לימוד תורתו ושמירת התקנות

בהתוועדות י"ט בכסלו תשי"א ('תורת-מנחם – התוועדויות' תשי"א חלק ראשון (ב)) דובר רבות על הדרך להתקשר אל הרבי בתקופה שלאחר ההסתלקות. בין השאר נאמר בשיחה (שם, עמ' 126):

אחד שאל במכתב אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר כיצד תהיה ההתקשרות שלו אליו, מאחר שאינו מכיר פנים.

השואל לא ראה את הרבי, והיה נדמה לו שגם הרבי לא ראה אותו... –

והשיב לו כ"ק מו"ח אדמו"ר שההתקשרות היא על-ידי לימוד תורתו ושמירת התקנות וכו'. הרבי לא אמר לו שיתקשר אליו על-ידי ענייני מופתים, או על-ידי נסיעה אליו, אלא על-ידי לימוד תורתו כו'.

בהמשך עובר הרבי מדיבור כללי על עניין ההתקשרות ועל "לימוד תורתו" – ללימוד

ניצוצי רבי

ביטוי חזק במיוחד למרכזיות של עניין ההסתלקות אצל הרבי, ניתן למצוא בהתוועדות לרגל כ"ד בטבת תשי"א (תורת-מנחם – התוועדות' תשי"א חלק ראשון (ב) עמ' 171 – 172). הרבי מודיע על כוונתו לומר 'הדרך' על הש"ס, שיעסוק בסוגיה הקשורה לעניין ההסתלקות. הרבי מוסיף ומסביר כי אף-על-פי שלכאורה "אין קשר ושייכות בין סיום חלוקת הש"ס לעניין ההסתלקות", בכל זאת, "עניין ההסתלקות של הרבי חודר כל מציאותו של חסיד, כל רמ"ח איבריו, ובמילא הרי זה מתבטא וניכר בכל ענייניו".

בהמשך מוסיף הרבי עוד ואומר:

אם עניין ההסתלקות ניכר רק בהרגש הלב או בהבנת המוח, אבל בעניינים של פועל לא ניכר שינוי בין מצב ההווה (לאחרי ההסתלקות) להמצב בשנים שלפני זה, הרי זו הוכחה שעניין ההסתלקות לא חדר בכל רמ"ח אבריו, ולא מונח עליו חותם ההסתלקות; עניין ההסתלקות צריך להיות חודר בכל מציאותו, ובמילא, הרי זה ניכר בכל העניינים.

"ואנחנו לא נושענו"

דברים מרגשים במיוחד נמצאו בכתב-יד קודשו של הרבי. הדברים תוכנו כפי הנראה להתפרסם כ'מכתב כללי', אך נראה שהרבי לא סיים מכתב זה והוא גם לא הופץ. המכתב – שבראשו התאריך "ט"ו בשבט, ראש-השנה לאילן ה'תשי"א" – מופיע ב'תורת-מנחם – התוועדות' תשי"א (חלק ראשון (ב) עמ' 230):

נסתיימה שנת ההסתלקות של נשיאנו כ"ק מייח אדמו"ר זצוקללה"ה בגימ' זי"ע.

מתגברים הגעגועים באשר כלה קיץ עובר חורף ואנחנו לא נושענו.

בהמשך מביע הרבי את חששו כי רגש הגעגועים וההתקשרות יתקהה, חלילה, במשך הזמן:

אבל מצד השני, ההרגל עושה את שלו. ויש מקום לחשש אשר יתיישן הדבר, ואור וחום ההתקשרות לנשיאנו, לתורתו ולהוראותיו –

אשר כולא חד – ילך הלוך וחסר חיו.

אלה הדברים אשר דיבר משה בנוגע לתורה: הדברים האלה אשר אנוכי מצוץ היום, ופירושו: כדיוטגמא (מכתב המלך) חדשה שהכל רצין לקראתה. ובנוגע למצוות: מצוותי אשר אנוכי מצווה אתכם היום, ופירושו: שיהיו עליכם חדשים כאילו שמעתם בו ביום.

מקור לכל הטוב

בחזוץ ההתקשרות אל נשיא הדור רואה הרבי מקור להשפעת טובה ומזור לכל מיני בעיות. כך, למשל, ליהודי הסובל מבעיות בריאות מציע הרבי (ז' באדר שני תשי"א – אגרות-קודש של הרבי כרך ד עמ' רז (בתרגום מאידיש)):

קודם השינה ללמוד שורות אחדות על-כל-פנים בשיחותיו של כ"ק מורי וחמי אדמו"ר ולציר את צורתו הקדושה, ככל שזכונך מאפשר לך.

"בדרך ישרה אשר הונו"

בהתוועדות שבת-קודש פרשת בשלח תשי"א (תורת-מנחם – התוועדות' תשי"א חלק ראשון (ב) עמ' 227) דיבר הרבי על מילוי תפקידנו בעולם, כאשר לכל-לראש עלינו לבצע את השליחות שהטילה על כל אחד ואחד מאיתנו ההשגחה העליונה, כפי שזו נמסרה לנו על-ידי הרבי:

העניין שלנו הוא – לא לרדוף (י"אגן זי"ד) דוקא אחר גדולות ונפלאות (גם אם הוא בטוח שיועד מה הן גדולות ונפלאות), כי, אם אין זה מענייננו, מעניין שליחותו בעלמא דין, הרי מלבד זה שספק גדול האם יגיע לזה, מהי התועלת בגדולות ונפלאות כאשר אינו ממלא את השליחות שהטילה עליו ההשגחה העליונה!:

ובפשטות יותר: מהי התועלת בגדולות ונפלאות, ואיזה גדולות ונפלאות יש כאן – אם אינו מקיים את ציווי הקב"ה על-ידי עבדיו הנדקקים אודות עבודתו ופועלתו!:

והיוצא מזה בנוגע לפועל אלינו:

כאשר הרבי נתן לו שליחות, עבודה מסויימת –

ניצוצי רבי

התוועדות' תשט"ו חלק ראשון (ג) עמ' 252).

תוספת חיות ואומץ

בהתוועדות הנ"ל (י' בשבט תשט"ו) הקדיש הרבי דברים לאופי יום ההילולא כפי שהונהג ונקבע:

"ישנם אלו ששואלים קושיות על הסדר של עריכת התוועדות ביום ההילולא", בה בשעה שבגמרא (והובא גם בשולחן-ערוך) מובא שצריך להתענות ביום זה.

הרבי מסביר שהדבר תלוי באופן העבודה של בעל ההילולא. בהקשר זה הוא מביא דוגמאות ממש רבנו, שיום פטירתו הוא יום תענית ולעומתו רשב"י, שיום הסתלקותו הוא יום שמחה. בהקשר זה הרבי משווה את הרבי הקודם לרשב"י ואומר:

עניינו של רשב"י היה לחבר פנימיות התורה עם נגלה דתורה ומצד פנימיות התורה מתבטל העניין הלא טוב שישנו בהסתלקות...

זהו אחד הטעמים להמנהג לערוך "יום הילולא" – שמחה – ביום ההסתלקות של הנשיאים הקשורים עם פנימיות התורה.

והכוונה אחת היא – להמשיך תוספת חיות ותוספת אומץ בכל העניינים דתורה ומצוות, ואחר כך יומשך גם בענייני הרשות, הן בהתנועה ד"קדש עצמך במותר לך", ועוד יותר בהתנועה ד"יבכל דרכך דעהו", שבאכילתו ובשתייתו ובכל ענייניו תהיה עבודת ה' מתוך שמחה.

להחזיר אלינו את הרבי

נחתום את רשימתנו במילותיו של הרבי לחסיד ר' אברהם פריז, באיגרת אליו מיום ט' בשבט ה'תשי"א (יום אחד לפני קבלת הנשיאות על-ידי הרבי):

ר' אברהם, מ'דארף צוריק אראפבריינגען דעם רבי'ן. אזוי איז צו שווער – סיי פאר מיר, סיי פאר אייך. און ווער האט הנאה דערפון? [=ר' אברהם, מוכרחים להשיב אלינו חזרה את הרבי. המצב הנוכחי קשה מדי, הן בעבורי והן בעבורכם. ולמי יש תועלת מכך?]

הרי אפילו אם נראה לו שלגדולות מזה נוצר, והתברך בלבבו לאמר שיש לו כוחות להגיע לכך – עליו לדעת, שאין זו הדרך שלו, ולא בכך יבוא להשלמות שלו. הלוואי שלא יהיה ההיפך מזה חס ושולם.

צריכים "האלטן זיך ביי די קליאמקע" (=להיאתו בידית הדלת), ולילך "בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו", ואז ייטב לו בזה ובבא.

"אחריות שהוטלה על כלנו"

באיגרותיו לאנשים שונים, ובמיוחד לבעלי משרות ציבוריות ותפקידים כלליים, מרבה הרבי לרבר על תחושת האחריות האישית של כל אחד, שגברה מאז ההסתלקות. כך, למשל, כותב הוא אל הרב חיים-יעקב האלמאן (בכ"ז באדר שני תשי"א – אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר, כרך ד עמ' רלג (תרגום מאידיש)):

היום, לאחר ההסתלקות של כ"ק מורי וחמי אדמו"ר, צריך כל אחד לחוש עוד יותר את האחריות שהוטלה על כלנו, ולגלות בעצמו כוחות רבים ועמוקים יותר, כדי להגשים את המשימות הגדולות והקדושות שהותיר לנו הרבי, כ"ק מורי וחמי אדמו"ר, ושיתבצעו בהצלחה בגשמיות וברוחניות.

"עומדים אנו ביום ההילולא ה..."

כשנים הבאות, בהתוועדות י' בשבט, נהג הרבי ללמוד הוראות למעשה ממספר השנים שחלפו. לדוגמה:

"עומדים אנו ביום ההילולא הרביעי מיום ההסתלקות, לאחרי שעברו שלוש שנים ושנה הרביעית... שזהו על-דרך מה שכתוב 'שלוש שנים יהיו לכם ערלים גו' ובשנה הרביעית יהיה כל פרי קודש הילולים לה' ובשנה החמישית תאכלו כל פרי וגו'" (תורת-מנחם – התוועדות' תשי"ד חלק שני (יא) עמ' 46). "כיוון שעתה מתחילה השנה החמישית משנת תשי"א – יעזור ה' יתברך שיקויים מה שכתוב 'ובשנה החמישית תאכלו את פרי להוסיף לכם תבואתו' כו'" (תורת-מנחם –